

– Журнал-ордер №5 В с.-г. по рахунках: 23 «Виробництво» (за видами виробництва); 24 «Брак у виробництві»; 39 «Витрати майбутніх періодів»; 91 «Загальноновиробничі витрати»; 92 «Адміністративні витрати»; 93 «Витрати на збут»;

– Журнал-ордер 5 Г с.-г. по рахунках: 90 «Собівартість реалізації», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі», 97 «Інші витрати», 98 «Податок на прибуток».

На підставі зведених реєстрів обліку формується звітність підприємства.

Формування інформаційної бази є важливим етапом аналізу логістичних витрат. Ефективно проведений аналіз логістичних витрат підприємства дасть змогу оцінити розмір логістичних витрат їх структуру, а також дослідити динаміку та визначити чинники, що призвели до зміни логістичних витрат у часі. Результати проведеного аналізу можуть служити підґрунтям для прийняття управлінських рішень щодо функціонування логістичної системи підприємства.

Список використаних джерел:

1. Леонова Ю.О. Проблеми обліку логістичних витрат на вітчизняних промислових підприємствах / Ю. О. Леонова // Бізнес Інформ. - 2012. - № 11. - С. 245-247.
2. Нікшич С. М. Теоретико-методичні засади оцінювання логістичних витрат підприємств [Електронний ресурс] / С.М. Нікшич // – Електронні дані. – [Видавництво Львівської політехніки, 2008-2015] – 2008 – Режим доступу до ресурсу: <http://vlp.com.ua/node/1880> (дата звернення 16.06.2016 р.).
3. Толмачов О.М. Краткий курс лекций по дисциплине Логистика / О.М. Толмачов. – Москва: МЭПИ, 2010. - 115 с.

УДК 657:336.274.2

Л.В. ІВЧЕНКО, к.е.н.,
*доцент кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

В.Ю. ХАРЧУК,
*студентка обліково-економічного факультету,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

У процесі господарської діяльності підприємств активізуються їхні економічні взаємовідносини з іншими суб'єктами ринку, в тому числі фізичними особами та державними органами, які зумовлюють виникнення зобов'язань. Будучи джерелом формування та фінансування активів, останні виконують важливу роль у господарській діяльності підприємств, зокрема торговельної

галузі. Здійснюючи суттєвий вплив на фінансову стійкість і платоспроможність суб'єктів господарювання, зобов'язання з огляду на динамічний характер потребують ефективного управління грошовими потоками, контролю за фактичним станом розрахунків. Це уможливлється на основі достовірної, якісної та адекватної інформації про заборгованість, яка формується в системі бухгалтерського обліку. Чіткі організація і методика обліку дають змогу забезпечити отримання об'єктивної інформації для аналізу і контролю зобов'язань, проведення якого сприяє ефективному формуванню, підготовці та прийняттю управлінських рішень, щодо діяльності підприємства та підтриманню їхньої фінансової стійкості та платоспроможності на високому рівні.

За оцінками сучасних науковців спостерігається недостатність теоретичної розробки питань визнання зобов'язань, розбіжності щодо їхнього визначення у правовому та обліковому полі, недосконалість методики відображення заборгованості у регістрах бухгалтерського обліку і фінансовій звітності характеризують цей вид пасивів як одну з найбільш складних ділянок облікового процесу, що визначає доцільність дослідження даної проблематики.

Основними документами, які регулюють зобов'язання в Україні, є Господарський та Цивільний кодекси України. У ст. 173 Господарського кодексу України господарським визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених Кодексом, у силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо) або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (уповноважена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку [1].

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про забезпечення зобов'язань і розкриття такої інформації у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 11 «Зобов'язання» [2], норми якого застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зобов'язання – це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють економічні вигоди [3].

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути вірогідно визначена та існує імовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума входить до складу доходу звітного періоду. Оцінка зі своєї сторони забезпечує можливість формування звітності. Точна оцінка впливу інфляційних процесів на показники бухгалтерської звітності сприяє обґрунтованості даних, що отримуються з облікових регістрів, а також правильності їхнього інтерпретування.

Визначення зобов'язання у цивільному та господарському праві характеризує його як односторонній юридичний зв'язок, що виникає між його учасниками, оскільки акцентується увага виключно на праві кредитора одержати виконання та обов'язку боржника задовольнити право кредитора. В той же час така пасивна поведінка кредитора не відповідає дійсній природі зобов'язання, оскільки з метою задоволення та захисту свого права, він наділений ще й можливістю вимагати від боржника виконання його обов'язку.

З економічної точки зору зобов'язання розглядається як кредиторська заборгованість, що значно звужує це поняття. В обліку зобов'язання – це джерело формування фінансових ресурсів для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. У майбутньому заборгованість за зобов'язаннями має бути погашена шляхом передачі певних активів або послуг. Таким чином, зобов'язання – це вимоги кредиторів стосовно активів підприємства.

Як об'єкт обліку, зобов'язання – один з основних чинників, що впливає на ліквідність, кредитоспроможність і стійкість підприємства. Рациональна організація обліку зобов'язань сприяє зміцненню договірної та розрахункової дисципліни, прискоренню оборотності оборотних коштів а, отже, поліпшенню фінансового стану підприємства, а правильно розроблена стратегія управління зобов'язаннями сприяє формуванню репутації надійної й відповідальної фірми.

Обґрунтування змісту принципів бухгалтерського обліку в ідентифікації та відображенні трансформації зобов'язань забезпечує використання єдиного методологічного підходу до бухгалтерського обліку зобов'язань підприємства, формулювання рекомендацій щодо вдосконалення організації та методики їх облікового відображення. Зокрема керуючись принципами автономності та відповідності нарахування доходів і витрат у разі виявлення фактів господарського життя, що пов'язані з виникненням зобов'язань, маємо змогу своєчасно ідентифікувати зобов'язання і трансформувати їх під впливом зміни середовища існування підприємства.

Вартісне вимірювання зобов'язань здійснюється з дотриманням принципів єдиного грошового вимірника, історичної (фактичної) собівартості та обачності, що дає змогу достовірніше оцінити зобов'язання як об'єкт бухгалтерського обліку для цілей їх наступного відображення на рахунках та у звітності. Господарські операції, пов'язані з виникненням, трансформацією і припиненням зобов'язань, реєструються на рахунках, виходячи з принципу повного висвітлення, відповідності нарахування доходів і витрат, а також з принципу превалювання сутності над формою, що дає змогу адекватно використовувати рахунки синтетичного та аналітичного обліку. Відображення зобов'язань підприємства, а також результатів операцій, пов'язаних з їх виникненням, трансформацією і припиненням, у звітності підприємства вимагає дотримання принципів періодичності, обачності та повного висвітлення, що забезпечує підвищення якості облікової інформації щодо зобов'язань підприємства, її повноту та порівнянність [4, с. 89].

Не всі зобов'язання, які виникають у цивільному та господарському праві відображаються в обліку. Виділення з усього комплексу зобов'язань

підприємства їх обмеженої частини, яка відображається у бухгалтерській звітності, передбачає кваліфікацію ряду зобов'язань суб'єктів господарювання для цілей бухгалтерського обліку як умовних.

Передумови виникнення і трансформації зобов'язань є основою ідентифікації фактів їх зміни, забезпечують адекватне визнання зобов'язань як об'єктів бухгалтерського обліку. Це дає змогу удосконалити процес документування та відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з виникнення, трансформації, виконання та припинення зобов'язань. Своєчасна ідентифікація трансформації зобов'язань забезпечує підвищення достовірності фінансової звітності та відображення реального фінансового стану підприємства [5, с.109].

Трансформація зобов'язань зумовлюється змінами норм чинного законодавства та умов господарських договорів. Крім того, окремі випадки трансформації зобов'язань виникають внаслідок проходження певного визначеного проміжку часу. Узагальнення фактів зміни зобов'язань створює основні умови їх трансформації. Передумови трансформації зобов'язань передбачені в Цивільному кодексі України, нормативно-правових актах, що регулюють діяльність підприємств і конкретний вид зобов'язань, а також у господарських договорах. Регулювання зобов'язань відповідно до чинного законодавства здійснюється за такими етапами їх життєвого циклу: виникнення зобов'язань; виконання зобов'язань; припинення зобов'язання.

У сучасних умовах господарювання велике значення для розвитку економічних відносин має своєчасне погашення зобов'язань. Порушення умов погашення зобов'язань знижує платоспроможність суб'єктів господарювання, негативно впливає на ритмічність функціонування підприємств, позначається на фінансових результатах діяльності, призводить до зниження рентабельності. З огляду на це суттєве значення має використання достовірної, якісної та адекватної інформації про заборгованість, що формується в системі бухгалтерського обліку.

Кожен господарюючий суб'єкт повинен створити систему обліку зобов'язань таким чином, щоб вона максимально швидко фіксувала облікову інформацію про наявність та рух зобов'язань на підприємстві. Адже дані про зобов'язання є підставою для прийняття управлінських рішень та проведення подальшого контролю та аналізу стану підприємства. Тому кожен суб'єкт господарювання повинен постійно здійснювати діяльність щодо вдосконалення обліку зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV, зі змінами та доповненнями.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. №20, зі змінами та доповненнями.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.

4. Орлов І. В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія : монографія / І. В. Орлов. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 400 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Проблеми науки бухгалтерського обліку: реалії : монографія / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2005. – 324 с.

УДК 657.658

К.В. ІЛЛЯШЕНКО, *к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Таврійський державний агротехнологічний університет*

УДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Останнім часом у цивілізованому світі залишається все менше відмінностей у багатьох сферах суспільного життя. Цьому сприяють процеси загальної глобалізації, основною підставою до якої стала доступність і миттєвість отримання інформації. Вітчизняна економіка, особливо бухгалтерський облік, теж поступово адаптуються до світових стандартів, але необхідно враховувати те, що сама сутність економічної науки переживає період трансформації.

З урахуванням новітніх змін у інформаційних технологіях виникла необхідність у дослідженні методології глобальної інформатизації суспільства та її зв'язку з економікою. Сучасні технології зв'язку та обчислювальна техніка призвели до змін багатьох сталих економічних понять і категорій. Інформація стала привілейною до найбільш значимих цивілізаційних ресурсів сучасності.

В той же час вперше серед відомих вчених-економістів стало використовуватися поняття інформаційної економіки. Деякі вчені називають таку форму економіки постіндустріальною або економікою знань. Отже, виникають і більш глибокі питання, такі як поняття та методологія інформаційної діяльності підприємств та її відображення у бухгалтерському обліку.

Сучасні технології дозволили серйозно поглянути на новий вид ресурсів – інформацію. Сама по собі інформація існувала завжди: в усних переказах, на пергаменті, перфокарті або на сучасному цифровому носії тощо. Але розглядати її як ресурс, що впливає на економічну діяльність, розпочали не так давно.

За визначенням І.В. Зайця інформація – це головний елемент будь-якої із функцій управління. Володіння повною, достовірною, актуальною та оперативною інформацією надає ринкових переваг, знижує фінансовий ризик, ефективно підтримує прийняття рішень. При наявності повної інформації (детермінований випадок) управлінські рішення, виходячи з того, що знання про зміст проблеми (мету, постановку, інструменти, зміни, дані, терміни) будуть правильними та з найменшим ступенем ризику [1, с. 97].

У інформаційному процесі, яким є управлінська діяльність, інформація виступає як один із важливіших ресурсів. Інформація охоплює усі сторони життя – від матеріального виробництва до соціальної сфери. За допомогою